

La Llei 9/2009, de política industrial: una nova política industrial per a una nova realitat industrial

Josep Huguet

Conseller d'Innovació, Universitats i Empresa

1. Introducció
2. El procés d'elaboració ha tingut una participació activa de les parts implicades
3. La política industrial de Catalunya s'alinea amb Europa i s'amplia a la nova indústria
4. La Llei de política industrial contribueix al desplegament de l'Estatut d'autonomia en aquest àmbit
5. Estratègia i instruments potents d'execució, dos pilars fonamentals de la Llei
6. Conclusions

1. Introducció

Catalunya és una societat emprenedora de base industrial, amb un pes del sector industrial sobre el conjunt de l'economia dels més elevats d'Europa. En aquest context, cal tenir en compte que l'empresa industrial té, des de fa segles, un paper clau en la vertebració de l'economia catalana i en la generació d'efectes multiplicadors en el conjunt de la cadena de valor, cosa que ha impulsat el desenvolupament de la resta d'activitats productives, la creació de llocs de treball, l'augment de la renda i, en definitiva, el benestar de la ciutadania de Catalunya.

Des del punt de vista estructural, la indústria catalana es pot descriure com fonamentalment transformadora, diversificada, lleugera, flexible i constituïda principalment per petites i mitjanes empreses i, com passa en la resta d'economies desenvolupades, es troba plenament afectada pels intensos processos de globalització, el canvi tecnològic i la transformació sectorial des d'activitats industrials tradicionals cap a nous sectors emergents i de serveis relacionats amb la producció, més intensius en coneixement i de més valor afegit. Davant d'aquests canvis estructurals, i en la mesura que la indústria és el sector capdavanter en la innovació tecnològica, la internacionalització, la racionalització de

El conseller d'Innovació, Universitats i Empresa, Josep Huguet.
Foto: DIUE

processos, l'impuls de la qualitat, el respecte al medi ambient i la seguretat en el treball, cal considerar que l'activitat industrial assumeix un rol central i estratègic per a Catalunya a l'hora d'avançar decididament en el canvi de model productiu i en el procés de transició cap a una economia del coneixement.

El creixement econòmic es basa principalment en l'activitat empresarial i, per tant, són les empreses les que han de liderar la transformació productiva de l'economia catalana mitjançant el desenvolupament dels seus productes, processos i serveis, i la millora constant de la capacitat per competir, obrir nous mercats, innovar i aprofitar, d'una manera responsable, les noves oportunitats resultants dels avenços tecnològics i de la globalització. Per la seva banda, els poders públics tenen la funció de

definir un entorn que faciliti l'activitat empresarial i d'actuar, sia en cas de necessitat justificada, sia per estimular i acompanyar els canvis estructurals que incideixen en els diferents sectors i territoris, tot posant a disposició del teixit productiu català els instruments de suport empresarial i els mecanismes adequats per dur a terme aquests objectius.

En aquest context, la funció principal de la política industrial és proporcionar el marc adequat per a la creació d'empreses i per al desenvolupament i la innovació empresarials, amb la finalitat que Catalunya esdevingui un referent europeu i mundial –i especialment en l'àmbit de la Mediterrània– pel que fa a la inversió productiva i la creació d'ocupació de qualitat. Davant d'aquest repte, la Llei de política industrial tracta d'oferir –en el marc de les competències atorgades per l'Estatut d'autonomia de 2006 i d'acord amb les directrius de la Unió Europea, el Pacte Nacional per a la Recerca i la Innovació i els objectius recollits per l'Acord estratègic per a la internacionalització, la qualitat de l'ocupació i la competitivitat de l'economia catalana, del 16 de febrer de 2005– una resposta clara al teixit empresarial mitjançant la millora dels mecanismes i els instruments de planificació i suport i de l'entorn i les condicions de competitivitat en què les indústries catalanes i totes les empreses que s'hi relacionen desenvolupen la seva activitat.

Al mateix temps, una política industrial adaptada als nous paradigmes del segle XXI demana que el sector públic treballi juntament amb el sector privat per afavorir els canvis estructurals en activitats tradicionals, tot cooperant i apostant per la inversió en capital humà i tecnològic. Aquests objectius s'han d'assolir amb una estratègia clara, mesures integrades de simplificació de les relacions Administració-empresa, accions d'acompanyament estratègic, de coordinació administrativa i, sobretot, de diàleg continuat amb les parts interessades.

2. El procés d'elaboració ha tingut una participació activa de les parts implicades

Les bases del seu contingut i la seva concepció es remunten a finals de 2006 amb l'aprovació del Pla de govern i es consoliden la tardor de 2007 amb la Resolució 70/VIII del Parlament de Catalunya. En aquell moment, la indústria catalana travessava el millor moment dels darrers sis anys, tant pel que fa a les expectatives empresarials com als indicadors de producció i ocupació. En definitiva, la indústria catalana tornava a guanyar pes en l'economia després de molts anys i, per tant, era en aquell moment de fort creixement industrial quan calia treballar amb més empena, estratègia de país i visió de futur perquè el Govern de la Generalitat, en l'àmbit de les seves competències, avui pugui donar la resposta que el nostre teixit empresarial fa anys que demana.

A partir d'aquí, el febrer de 2008, el Govern aprova la memòria i, després de passar tots els tràmits de consulta, d'informació i d'audiència pertinents, s'aprova en el Consell de Govern del 26 d'octubre i a principis de setembre s'inicien els tràmits parlamentaris fins que la Llei s'aprova el 17 de juny de 2009.

Per tant, en un moment com l'actual, en el qual la indústria catalana, espanyola, europea i mundial pateix les conseqüències de la primera crisi de la globalització, podríem dir que el Govern de Catalunya està en disposició d'actuar a fons i executar mesures per impulsar la competitivitat de l'economia catalana, fomentant la innovació, la recerca i la internacionalització.

Les 61 institucions que representen àmpliament els interessos econòmics i socials del nostre país i que han estat consultades en el tràmit d'audiència del Projecte de Llei així ho han reconegut. Concretament, estic parlant de les 27 institucions del Consell General i les 13 del Comitè Executiu del COPCA, dels membres del Consell de Govern del CIDEM i el Consell General de Cambres de Comerç de Catalunya. També s'ha donat audiència a deu col·legis professionals i a les dues organitzacions empresarials i les dues sindicals més representatives en l'àmbit de Catalunya. Així mateix, es va donar audiència a la Confederació de Cooperatives de Catalunya i la Federació de Societats Laborals de

**Catalunya ha
d'esdevenir un referent
europeu i mundial,
especialment en l'àmbit
de la Mediterrània,
pel que fa a la inversió
productiva i la creació
d'ocupació de qualitat**

Catalunya en representació de l'economia cooperativa i a les entitats del tercer sector i a l'Associació Catalana de Municipis i la Federació de Municipis de Catalunya en representació del món local. En síntesi, cal remarcar que els agents econòmics i socials d'aquest país comparteixen l'opció i l'aposta de futur que fa el Govern amb aquest Projecte de Llei. El dictamen del Consell de Treball Econòmic i Social (aprovat per unanimitat en el Ple del 7 de juliol de 2008), en la primera de les observacions generals, cita textualment:

«El CTEESC considera adient establir un marc normatiu per a l'actuació pública en relació amb l'activitat industrial i dels serveis relacionats amb l'empresa a Catalunya que permeti facilitar l'adaptació de la indústria als canvis estructurals, fomentar un entorn favorable per a la iniciativa i el desenvolupament empresarial, en particular de les petites i mitjanes empreses.»

3. La política industrial de Catalunya s'alinea amb Europa i s'amplia a la nova indústria

La Llei 9/2009 s'adequa al marc normatiu comunitari i respon als objectius més avançats en matèria de política industrial formulats des de diferents institucions de la Unió Europea. Aquesta Llei també incorpora la filosofia de la Directiva 2006/123/CE del Parlament Europeu i del Consell, del 12 de desembre, relativa als serveis en el mercat interior. En aquest sentit, cal destacar que aquesta Llei es mostra també molt sensible a les noves orientacions que marquen la política industrial en el marc d'algunes institucions comunitàries. En efecte, les interaccions entre la indústria i els serveis tenen un reflex molt oportú en aquesta Llei, que es fa ressò de les propostes que al moment oportú va formular el Comitè Econòmic i Social Europeu. En qualsevol cas, tal com la mateixa Unió Europea ha posat en

relleu per mitjà de diferents comunicacions, l'enfortiment de la indústria depèn necessàriament de dur a terme un enfocament més integrat de la política industrial, tasca que emprèn aquest text normatiu.

Per tal d'enfortir la indústria i tal com recomana la UE, cal dur a terme un enfocament més integrat de la política industrial, cosa que emprèn aquest text normatiu

Per tant, un aspecte rellevant d'aquest marc normatiu és l'àmbit d'aplicació. Així, aquesta Llei inclou, a més de la indústria tradicionalment considerada, també els serveis no financers destinats a la producció. Tal com han exposat determinades institucions comunitàries, actualment és urgent el reconeixement dels serveis prestats a les empreses com a part integrant de tota política industrial, atès que aquests serveis són una font d'innovació i creació d'empreses d'alt valor afegit i de llocs de treball de qualitat en una economia del coneixement.

Els serveis prestats a les empreses es defineixen tradicionalment com un subgrup del sector terciari de mercat. El criteri per a aquesta definició és el de la demanda a la qual van dirigits els serveis i, per tant, no són serveis destinats a les persones per a consum final, sinó que fonamentalment són per a les mateixes empreses, amb independència de cada sector d'activitat. Per això, és important situar en l'àmbit d'aplicació de la Llei de política industrial no només les activitats industrials, sinó també els serveis destinats a la producció, la qual cosa permet alinear la política industrial catalana amb les directrius europees i desenvolupar, al mateix temps, mesures de millora de la competitivitat d'un col·lectiu empresarial que ocupa més de mig milió de persones a Catalunya.

4. La Llei de política industrial contribueix al desplegament de l'Estatut d'autonomia en aquest àmbit

La Llei de política industrial contribueix al desplegament de l'Estatut d'autonomia en aquesta matèria. L'Estatut de 2006 planteja el tractament de la matèria d'indústria i de l'activitat empresarial a partir d'una sèrie de pressupòsits diferents dels de l'Estatut de 1979.

L'articulat de la Llei parla de la protecció de manera especial a l'economia productiva, a l'activitat dels autònoms i a la de les petites i mitjanes empreses. També especifica la participació de les organitzacions sindicals i empresarials.
Foto: DIUE

Cal destacar preceptes del nou Estatut de caràcter rellevant per a la redacció d'aquesta Llei. Entre els principis rectors de l'àmbit socioeconòmic se'n recullen alguns de gran rellevància en aquesta matèria. L'article 45.5 estableix que la Generalitat ha d'afavorir el desenvolupament de l'activitat empresarial i l'esperit emprenedor tenint en compte la responsabilitat social de l'empresa, la lliure iniciativa i les condicions de competència, i ha de protegir especialment l'economia productiva, l'activitat dels emprenedors autònoms i la de les empreses petites i mitjanes. Així mateix, els apartats 6 i 7 de l'article 45 requereixen la participació de les organitzacions sindicals i empresarials, i també la consulta de les organitzacions professionals i les corporacions de dret públic representatives d'interessos econòmics i professionals i les entitats associatives del tercer sector en la definició de les polítiques públiques que els afectin.

A més, també cal tenir en compte el que estableix l'article 53 de l'Estatut. Aquest article determina que els poders públics «han de facilitar el coneixement de la societat de la informació i han d'impulsar l'accés a la comunicació i a les tecnologies de la informació, en condicions d'igualtat, en tots els àmbits de la vida social, inclòs el laboral». Així mateix, estableix que els poders públics han de garantir la prestació de serveis per mitjà d'aquestes tecnologies. Finalment, amb relació a la innovació, l'apartat 2 del mateix article estableix: «La Generalitat ha de promoure la formació, la recerca i la innovació tecnològiques perquè les oportunitats de progrés que ofereix la societat del coneixement i de la informació contribueixin a la millora del benestar i la cohesió socials».

En conseqüència, la Llei de política industrial crea el Consell de Política Industrial i, per tant, contribueix a complir els manaments que l'Estatut dirigeix als poders públics de Catalunya per mitjà dels principis rectors dels articles 45 i 53. En efecte, el Consell de Política Industrial de Catalunya es crea com a instrument per garantir la participació dels agents econòmics i socials directament implicats en els àmbits sectorials, que garanteix la seva participació en el procés de definició de polítiques, estratègies i actuacions, així com la coordinació dels interessos públics i privats que hi conflueixen, amb l'objectiu de disposar de polítiques sectorials adients.

5. Estratègia i instruments potents d'execució, dos pilars fonamentals de la Llei

La Llei defineix, ordena i crea els instruments, les mesures i els programes de política industrial.

En l'àmbit de l'estratègia, el capítol I del títol III regula els diferents instruments per mitjà dels quals l'Administració de la Generalitat, i concretament el departament competent en matèria d'indústria, ha de dur a terme la política industrial i, per tant, l'estratègia industrial. Així, s'estableix que el departament competent en matèria d'indústria elabori un pla amb les directrius de política industrial, en el qual s'han d'incloure, al seu torn, diferents plans sectorials. Per tant, a partir de la Llei s'elaborarà el Pla de política industrial de Catalunya, que ha de constituir el pilar fonamental d'una estratègia de país per assolir l'objectiu de tornar a situar la indústria catalana com un dels principals motors del creixement econòmic i com a vector de canvi del model productiu de Catalunya.

L'Agència de Suport a l'Empresa Catalana (ACC1Ó), fruit de la fusió de CIDEM i COPCA, és l'instrument clau per a la competitivitat de l'empresa

Amb aquesta base es prioritzaran aquelles actuacions en matèria de política industrial i sectors productius que puguin tenir un efecte preventiu per facilitar la continuïtat de les empreses i la millora de la productivitat en els sectors econòmics, les activitats productives, els segments de mercat i les empreses significatives que estiguin especialment exposats a la competència internacional. Això vol dir donar suport a les empreses que posin en marxa accions de canvi estratègic o de reorientació productiva per millorar la seva posició competitiva en el mercat.

En el marc d'aquest procés de definició estratègica i posada en pràctica de la política industrial és on s'introdueix l'important paper de l'Agència de Suport a l'Empresa Catalana, que és l'entitat que treballa per a la competitivitat empresarial encarregada de dur a terme l'elaboració de plans estratègics i l'execució de programes d'actuació en l'àmbit de la seva competència per assolir diversos objectius, entre els quals cal destacar, a títol d'exemple, els següents: l'impuls i el desenvolupament

tecnològic; el foment i l'impuls de la internacionalització de l'empresa catalana, amb la finalitat de promocionar el comerç exterior; el foment de la cooperació interempresarial; la potenciació del capital humà, el talent i la creativitat amb el millorament de la qualificació tècnica i empresarial dels recursos humans, i, entre d'altres, la introducció de mesures que afavoreixin la cohesió social.

En aquest sentit l'Agència de Suport a l'Empresa Catalana (ACC1Ó), que té per objectiu la millora de la competitivitat de les empreses, es pot qualificar com l'instrument nuclear en el desenvolupament de la política industrial de Catalunya en un futur. A aquest efecte, es crea l'Agència esmentada, com a entitat de dret públic sotmesa a dret privat, que s'adscriu al departament competent en matèria d'indústria i als òrgans de govern en la qual participen no només representants de l'Administració de

Foto de grup, encapçalada pel conseller Huguet, a les escales del Parlament, un cop aprovada la Llei de política industrial.
Foto: Parlament de Catalunya (Xavier Prat)

la Generalitat, sinó també representants dels agents econòmics i socials, de les corporacions de dret públic i les institucions, associacions i altres actors socials que tinguin relació directa amb les polítiques públiques en matèria de suport a l'empresa catalana. Es determinen, així mateix, quines són les finalitats i les funcions de l'Agència de Suport a l'Empresa Catalana, que se situen principalment en els camps ja indicats de la innovació, la internacionalització i la millora dels factors que incideixen directament en la productivitat i la rendibilitat de l'empresa catalana mitjançant la incorporació de noves tecnologies, la definició d'estratègies, millores organitzatives i instruments de la societat del coneixement, i també l'afavoriment de l'optimització de la gestió dels recursos humans i financers de les empreses.

L'Agència de Suport a l'Empresa Catalana (ACC1Ó) té una estructura orgànica que pretén diferenciar clarament la relació entre «òrgan principal» i «òrgan secundari». Els òrgans principals són els de govern (el Consell Rector, el Consell d'Administració i la Presidència) i l'òrgan agent o de gestió és el conseller delegat o consellera delegada, que assumeix les funcions de la Direcció General de l'Agència. Així mateix, es preveuen òrgans de suport, i la possibilitat que existeixin òrgans d'assessorament i de participació, d'acord amb el que estableixin els estatuts respectius de l'Agència.

Aquesta Llei crea el marc perquè els estatuts d'ACC1Ó prevegin la constitució d'una àrea especialitzada que tingui com a objectiu executar les polítiques del Govern en l'àmbit del foment i la captació d'inversions a Catalunya en noves activitats empresarials estratègiques que aportin tecnologia i capacitat continuada d'innovació, entre d'altres. En definitiva, es tracta que ACC1Ó dugui a terme les funcions que fins ara complia el COPCA i el CIDEM i, mitjançant Invest in Catalonia, també assumeixi totes les tasques que feia l'Agència Catalana d'Inversions.

6. Conclusions

El nou marc legal permet disposar d'una normativa amb rang de llei que, per primera vegada des de 1979, defineix el marc jurídic en el qual es desenvolupa la política industrial a Catalunya, així com els seus principals objectius i instruments a l'abast del Govern de la Generalitat. Les especificitats del teixit empresarial català demanen una política industrial definida des de Catalunya que permeti donar una resposta eficaç a una identitat productiva pròpia (territorial i sectorial) i alhora coherent i consistent amb les noves orientacions de política industrial de la Unió Europea. En aquest sentit, la Llei de política industrial es pot considerar una proposta coherent, oportuna i ambiciosa per donar una resposta integrada i adequada, amb visió de llarg termini, a les necessitats reals de la nostra economia productiva.